
Fredsprisen anerkjenner legers humanitære arbeid

AKTUELT I FORENINGEN

MARIT HERMANSEN

marit.hermansen@legeforeningen.no

President

Engasjementet for en atomvåpenfri verden er fortsatt stort. ICANs arbeid for verdensfred gjennom å forby atomvåpen, er like viktig i dag.



Alfred Nobel valgte å gi oppgaven med å dele ut fredsprisen til det norske Stortinget. Han stilte tre krav til fredsprisvinnere, og de trengte bare oppfylle ett av dem: «reduksjon av militærstyrker», «arrangering av fredskongresser» og «nasjonenes forbrødring». Det er kanskje det siste kriteriet som gir tolkningsrom - og som til tider har skapt debatt.

I 1985 begynte jeg på medisinstudiet i Bergen. Jeg husker godt at *International Physicians for the Prevention of Nuclear War* (IPPNW) fikk Nobels fredspris. Engasjementet blant studentene var stort, og det ble dannet lokallag av *Norske leger mot atomkrig* mange steder. IPPNW oppstod som et initiativ fra leger i USA og Sovjet og fikk fredsprisen for sitt opplysningsarbeid om de medisinske virkningene av atomkrig. Det hadde stor betydning for motstanden mot rustningskappløpet som verden da var vitne til.

I høst ble jeg minnet om engasjementet fra åttitallet. Norske leger mot atomvåpen og Legeforeningen arrangerte temamøte om atomvåpenenes humanitære og medisinske konsekvenser. Verdens legeforening (WMA) hadde akkurat fornyet sin resolusjon mot atomvåpen hvor de støtter FN-konvensjonen som forbyr atomvåpen. Hovedtaler var en dobbelt fredsprisvinner fra Australia. Tilman Ruff har vært leder i IPPNW i en årrekke. Han er infeksjonsmedisiner fra universitetet i Melbourne og tok initiativet til kampanjen for å forby atomvåpen – ICAN – som fikk fredsprisen i 2017. Inspirasjonen var kampanjen mot landminer, og ICAN fikk fredsprisen for sitt

arbeid med å påpeke de katastrofale humanitære konsekvensene av enhver bruk av atomvåpen og for sin banebrytende innsats for å få til et traktatfestet forbud mot slike våpen.

Samme dag som Tilman Ruff var i Oslo, annonserte president Trump at USA ville bryte nedrustningsavtalen fra 1987 som Reagan og Gorbatsjov undertegnet. Det viser oss at ICANs arbeid for verdensfred gjennom å forby atomvåpen er like viktig i dag. Legeforeningen støtter ICANs arbeid, og har bedt regjeringen om å slutte seg til FN-konvensjonen.

Alfred Nobel var opptatt av fred i et bredt perspektiv og opprettet fem priser for dem som «gjør de største fremskritt for menneskeheten». Årets pris for medisin/fysiologi gikk til James P. Allison og Tasuku Honjo, for deres arbeid med kreftbehandling gjennom immunterapi. Allison er immunolog og Honjo er lege, og deres forskning ventes å ha stor betydning for framtidens kreftbehandling.

Årets Nobels fredspris går til Denis Mukwege og Nadia Murad for deres kamp mot seksualisert vold brukt som våpen i krig og væpnede konflikter. Dr. Mukwege har viet sitt liv til å hjelpe ofre for seksualisert vold på sin klinikk. Murad vitner om sine opplevelser som IS-slave hvor hun ble utsatt for gjentakende overgrep. Med stort mot og engasjement har disse to prisvinnerne på hvert sitt vis bidratt til bekjempelse av krigsforbrytelser og fremmet rettferdighet for ofrene. Det er ingen tvil om at dette er helt i tråd med Nobels vilje. Legeforeningen vil delta i fakkeltoget 10. desember for å vise vår takknemlighet og støtte.

Publisert: 26. november 2018. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. juni 2026.